

Vabilo na redni občni zbor

POSJOJILNICE V KRIŽEVCIH, r. z. z. n. z.,

ki se vrši v nedeljo, dne 5. avgusta 1928 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih. — Ako ob določeni uri ne bo zadostno število udov navzočih, se bo za pol ure pozneje sklepal pri vsakem številu navzočih članov.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Prečitanje zapisnika zadnjega obč. zbora.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1927.
5. Volitev enega uda načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

892

Načelstvo.

Tovorni avto »Ford«, zelo malo rabljen, popolnoma za vožnjo, s prav dobro brezhiben, takoj uporaben pnevmatiko, 1,5 tonski, se odda za 22.000 Din. Josip Andersch, Murska Sobota, Lendavska cesta. 888

Več vinčarjev in hlapcev išče veleposestvo Hutter, Plač št. 30, pošta Zg. Sv. Kungota. 896

Kupim vinogradno posestvo v bližini Maribora, do 100.000 Din. Naslov v upravi lista. 881

Mizarski pomočnik se takoj sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov: Franc Gselman, mizarski mojster, Orehova vas 43, Slivnica pri Mariboru. 890

Velika prodajalna na prodaj, takoj, z nepremičninami in vso zalogo. Interesenti, ki hočejo podrobnih podatkov, naj pošljejo naslov na upravo lista.

Viničarja z 4 do 5 delovnimi močmi sprejemem s 1. novembrom v svoj vinograd. Ponudbe ustmeno ali pismeno na naslov Janez Lovrec, hmeljarna, Budina pri Ptuj. 886

Pridno in pošteno dekle želi vstopiti takoj v večjo gostilniško obrt radi naučenja kuhanja, proti majhni plači. Naslov je poslati v upravo lista. 877

Kovaški učenec se takoj sprejme pri Francu Ivančiču, kovaškem mojstru v Ljutomeru. 891

Pridna šiviljska vajenka se takoj sprejme. Naslov v upravi lista. 880

Iščem več ključavničarskih vajencev. Prednost imajo tisti kmečki sinovi z šolsko izobrazbo, ki so se že učili kovinarske obrti. Natančna pojasnila dam sam pri predstavi učenca. Ivan Klemenak, ključavničar, Mozirje. 885

Dvokolo zastoj dobite, če se odvadite tobaka, samo v trgovini dvokoles in šivalnih strojev Milko Škerlec, Sv. Tomaž pri Ormožu. Zahtevajte prospekte. 876

Sprejme se mesarski in prekaževalski pomočnik, trezen in pošten, kateri je tudi dober kupovelec. Naslov se izve pod »Mesar in prekaževalec« pri upravi lista. — Sprejme se tudi takoj mašinist, ki zna na električni tok delati led. 894

Hlapca, treznega, neoženega, v starosti od 30 do 35 let, ki bi vodil zajedno majhno gospodarstvo, iščem. Plača po dogovoru. Ponudbe na A. Kosi, Središče ob Dravi 175. 840

Oglas. Proda se iz družinskih razlogov lepo in dobičkanosno posestvo v izmeri 11 oralov, obstoječe iz vinograda, travnika, gozda, njiv, sadonosnika, hiša zidana, z opeko krita. Vse v dobrem stanju. Cena po dogovoru. Pojasnila daje g. M. Peklar, župan v Spodnjem Jakobskem dolu. 884

100 hl prvovrstnega vina imam na prodaj. Ker ne pošiljam vzorcev, vabim interese v svoj vinograd v Zavrhu pri Sv. Lenartu v Slov. gor. na pokušnjo v nedeljo, dne 20. julija 1928 popoldne. Fran Štupica, notar pri Sv. Lenartu v Slov. gorč. 898

Majhno posestvo se proda ugodno. Maribor, Spodnja Radvanjska cesta 20. 895

Prodaj hišo z vrtom in njivo. Franc Rošker, Hajdoše, Ptuj. 878

Na prodaj je posestvo, 1 oral zemlje, lepa nova hiša z 1 sobo, kuhinjo, lopo ne kletjo. Pri hiši pitna voda v štepihu, okoli hiše sadno drevje in brajda 5 sežnjev drv prepustim kupovalcu. Posestvo leži v ravnini blizu Prevorja. Cena 12.500 Din. Urša Zupan, Lopaca št. 43, Prevorje, p. Pilštanj. 887

Posestvo 10 oralov se proda. Apače št. 38. Sv. Lovrenc na Dr. polju. 889

Hiša v Ljutomeru (pri cerkvi), z njivo, travnikom in gozdom se proda. Vprašati pri učitelju Zacherlu v Ljutomeru. 882

Lepi travnik se proda. Vpraša se v gostilni Partlič, Šmarjeta ob Pesnici. 879

Teški voz v zelo dobrem stanju se proda po ugodni ceni. Poizve se pri vdovi Ani Salamun v Bišu pri Sv. Bolfanku v Slov. goricah. 894

Rešitev ugank. Notar je tako le naredil: Dodal je še svojega konja in jih je bilo 18. Zdaj je lahko delil: 1. sin jih je dobil 9, 2. sin 6 in 3. sin 2. Notar je razdelil 17 konj, njegov mu pa je ostal.

Veliki uspeh domačega materiala za pokrivanje streh. Tekom zadnjih 10 let smo opazovali pri mnogih stavbah izvanredne prednosti azbest-cementne opeke »Salonite«. Ta izvanredno praktični in čvrsti material se je že uporabil pri pokrivanju vojaško-erarnih javnih zgradbah. Azbest-cementna

opeka »Salonite« se proizvaja v tvornici »Split« d. d. za cement portland v Solinu pri Splitu. Opeka »Salonite« se je povzdignila s svojimi opetovano potrjenimi vrtilinami do vodilne marke. Nepobitno je, da bo dosegla ta opeka še mnogo več uspehov.

DOPISI

Sv. Martin pri Vurbergu. Dne 15. t. m. se je preselil v večnost eden najstarejših mož naše župnije: Franc Škofič, bivši posestnik v Zgornjem Dupleku, oče č. g. kaplana M. Škofiča, v 85. letu svoje starosti. Bil je globokoveren mož, stare krščanske korenine, blagega, mirnega značaja, znan daleč na-

okrog zlasti po svoji gostoljubnosti. Zato so ga tudi sosedje in znanci spoštovali ter ljubili, kar je pričala velika množica mobilcev, ki so ga hodili kropiti in ki so se obilnem številu udeležili njegovega pogreba. K zadnjemu počitku ga je spremljalo šest duhovnikov. Pevski zbor mu je zapeel ganljive žalostinke pri cerkvi in na grobu. Bodi na tem mestu izrečena vsem najpriščnejša zahvala, kakor tudi č. g. domačemu župniku Antonu Lajničju za ganljive poslovilne besede ob odprtem grobu. Blagi pokojnik naj v miru počiva in ljubi Bog mu bodi milostljiv Sodnik in velik Plačnik!

Bemšnik. Dravograjski pevci so se pripeljali preteklo nedeljo na velikem gospodarskem vozu k Sv. Pankraciju na izlet. Pomagali so pri službi božji ter v družbi občinstva z lepim petjem. To je bilo kultur-

Dr. O. I.:

ČRNI KRIŽ PRI HRASTOVCU.

Zgodovinska povest.

Luči na oltarju so plapolale v vetru, ki je postal vedno bolj silen, da se je komaj slišala konečna molitev, ki so jo opravili vsi pred oltarjem.

Obred poroke je bil končan. Župnik in Štefan Nürnberg pristopita in srčno čestitata. Herberstein stisne župniku krepko roko ter pusti v njegovi desnici velik cekin, ki ga sprejme župnik po prvotnem obotavljanju z zatrdilom, da ga hoče hraniti kot dragocen spomin. Istotako obdari starega cerkovnika v zahvalo, da je bil priča. Z veliko hvaležnostjo je sprejel ta obilni dar.

Plemič Štefan Nürnberg je stopil poslovlivši se od župnika h konjem, jih odvezal ter zasedel prvi svojega belca.

Pred cerkvenimi vratmi se poslovijo vsi trije od župnika še enkrat ter krenejo po poti proti Lormanju.

V tem trenutku so se razgrnili temni oblaki, da je pogledala luna na cerkvico in če bi se kdo ugledal, bi videl človeško glavo, ki se je pokazala

10

v tem trenutku izza grmovja — dvoje oči je gledalo sovražno za odhajajočimi svati — bil je Michael Trenak. —

Ko se je vrnil mladi graščak zvečer pozno domu in imel v svoji sobani še vedno luč, kar ni bila njegova navada, je postal oskrbnik Trenak, ki je sedaj zasledoval barona še z večjo pozornostjo, še bolj radoveden. Ravnanje mladega Herbersteina se mu je zdelo vedno bolj sumljivo, slutil je, da se pripravlja nekaj zaradi Agate iz Štraleka.

Ostal je tedaj v svoji sobi, ki jo je imel tik pred izhodom iz grada. Ko je odbila v grajski kapelici ura deset, je zapazil, da se premika v graščakovi sobani luč. Ko naenkrat ugasne in sliši po stopnicah korake, takoj ugane, da hoče mladi graščak oditi.

Zato stopi iz sobe in se stisne pri izhodu v temen kot, da more vse opazovati.

In res zdajci je prišel Friderik Herberstein pred vrata, kjer je držal njegov hlapec konja, katerega mladi graščak takoj zasede in polagoma odjezdi k vratom, katere vratar takoj odpre; se spoštljivo prikloni svojemu gospodu, ki mu pokaže s prstom, da naj bo tiho.

Grajski vratar še začuden gleda za odhaja-

Če hočeš vedeti, kaj je dom, kupi si lepo povest »Dom«, ki kaže kmečko življenje v severnih krajih. Naroča se v Cirilovi tiskarni in stane: broš. 22 D vezan 35 D.

Dom

no delo, zato se vabijo še drugi v naš obmejni kraj. Zopet na svidenje z lepo pesmijo!

Sv. Lovrenc na Pohorju. Zadnja huda toča, ki nas je obiskala, je dala povod neumnim govoricam, češ: fajmošter so napravili točo! Vedno pridigajo, da v nedeljo ne smemo delati, pa so jezni, da jih ne ubogamo. Zato pa je segala tudi samo do Križne cerkve, dalje gor, kjer se začnejo njihove njive, pa je ni bilo. Ne, ljudje božji! Če so se mogoče prej kedaj v »črni šoli« učili delati točo, sedaj se to ne učijo več. Sedanji duhovniki prav tako malo znajo točo delati, kakor dandanašnje stare babe! Točo delajo naši grehi, posebno onečestevanje nedelj in praznikov, pred katerim nas duhovniki zopet in zopet svarijo, a žalibog brez uspeha. Verovati in govoriti, da zna kak človek, pa bodisi duhovnik, bodisi stara baba, narediti točo, pa je srednjeveška bajka in povrh še neumnost! Takega praznovanja bode pa tem več med ljudmi, čim manj bo prave, žive vere. — Kakor se sliši, si je v sosedni Puščavi posestniški sin Janez Korman z vojaško karabinko prestrelil nogo nad kolonom!

Ormož. Na Štuhecovi opekarni je prišel neki delavec Ferdinand Šenveter z roko v stroj. K sreči so na njegovo vpitje stroj na mah ustavili, tako da je ponesrečenemu roko samo hudo razmesarilo. Kako brezvestni, brezsrčni in nes pametni so danes tudi mladi ljudje, kaže ta-le dogodek: Nekje v bližini v sosedni fari služi za pastirja 18-leten Hrvat, ki je v pameti nekoliko omejen. To omejenost so izrabili njegovi tovariši in ga nagovarjali, naj spleza na drog električnega voda in se dotakne žice. Siromak je na svojo veliko nesrečo ubogal, pa mu je električni tok prežgal do kosti levo roko in lakot ter mu na hrbtu napravil dve strašno zevajoči rani. Le čudno je, da ga tok ni ubil, kakor se je to v podobnih slučajih že večkrat zgodilo. Ne igrajte se z elektriko, pa tudi ne z majhno pametjo drugih! Oba ponesrečenca se zdravita v tukajšnji bolnici.

Polenjak. Vsepovsod tarnajo in vzdihujejo ljudje o grozni suši. Vkljub temu, da že celi mesec ni bilo dežja in da so dolgi lepi dnevi, da ljudje lahko spravljajo brezskrbno pod streho poljske pridelke, t. j. rž, pšenico itd., pa moramo z žalostjo gledati, da nekateri niti nedelje ne puste v miru. Ne dajo ne sebi, ne živini oddiha in počitka. Zato pa se nič ne čudimo, ako nam nebo ne da ljubega dežja. Ako bo šlo to tako naprej,

nam ne bo treba v jeseni spravljati jesenskih pridelkov niti ob delavnikih, še manj pa ob nedeljah — ker jih ne bo — bode se vse posušilo. S strahom ljudje gledajo v bodočnost, a oskrunjevalci nedelje in praznikov trkajte se na prsa. Zakaj oskrunjevati nedelje in praznike in še bolj klicati na se jezo božjo. Opustimo torej nedeljsko delo in Bog nam bode dal svoj blagoslov. — Tukaj je umrl 17. t. m. za vnetjem pljuč Janez Kranjc iz Polenec, dolgoletni mrliški ogleda naše fare. Mnogo mrličev je pokojni ogledal, saj je bil star 82 let, a nazadnje je tudi njega pokosila smrt. Rajnemu bodi Bog milostljiv sodnik.

Ksaverij v Savinjski dolini. Tukajšnja požarna bramba je obhajala zadnjo nedeljo 30letnico svojega obstanka. Pri skupni službi božji je govoril monsr. prof. Vreže o bogoljubnem delu takih ustanov, ki so bližnjemu na pomoč. Popoldne pa smo imeli z vsemi sosednimi društvi prijateljski sestanek in veselico »Na pošti«. Blagodejni dež nas je nekoliko motil, pa vendar smo ga po dolgi občutni suši presrečno pozdravljali. Da bi ga le še več bilo!

Mislinska dolina. Iz Mislinske doline nam poročajo, da je na predvečer biserne sv. maše precej deževalo. Četudi nam zemlja ni zadostno namočena in je zelo težko orati za ajdovo setev, smo vendar bogato obdarjeni za trud in delo ob pripravi na našo izredno veliko slovesnost. Vencev in šopkov so nanosile mladenke, da je bilo vse prepreženo z njimi, a mlajev najlepših in najmočnejših so navozili in postavili naši mladeniči, da smo se jim le kar čudili. Naši moške pa so se postavili z okusno pripravljenimi tremi kapelami in s prisrčnimi pozdravi ob slavalokih pri postaji, pred cerkvijo in na Mostnarjevi strani. Nikdar ne bomo pozabili veličastnega vhoda v cerkev, krasnega petja in prisrčnih besed za biserne sv. maše in še posebej pogleda na bisermasnika v umetniško-dragoceni mašni opravi, katero so mu preskrbele in po prelepem nagovoru Marijine družbe podarile tukajšnje žene in mladenke.

Razbor pri Slovenjgradu. Pred kratkim nas je posetil sreski ekonom, g. Dolinar. Predaval je v priljudni in jedrnat obliki o gnojenju in oranju, potem pa nas je naučil delati domači sir, kakor ga delajo po Švicarskem ter nam vse to tudi nazorno pokazal. Obljubil je, da bo ves ta nauk podal v »Slovenskem Gospodarju«, kar je tudi v zadnji številki izpolnil. Hvala mu lepa, a ob enem ga prosimo, da nas še več-

krat obišče. — V nedeljo, dne 29. julija, bo pri nas izredna cerkvena slovesnost; blagoslovila se bo spominska plošča z imeni padlih in pogrešanih vojakov. Bržkone pride zato posebni govornik. Slovesnost se bode začela ob 10. uri dopoldne. Prijazno povabljeni tudi sosedje!

Šmarje pri Jelšah. Mnogo romarjev in tujcev dohaja tu sem. Pa vsakogar oko se obrne proti vratom pod zvonikom, kjer sta vzdana dva velika kamenita spomenika. Posebno lep in zanimiv je posebno oni na levi strani, ki ga pač vsak Šmarčan zadovoljno gleda, pa malokateri razume. Kaže nam izbočene kipe treh bratov-duhovnikov: Janeza, Blaža in Jurja Jurešič, z biretom na glavi in križem v roki. Nemški napis nam pove, da je Janez tukaj župnikoval 37 let 1700—1737, da je bil njegov kaplan in sicer Blaž skoz 14 in Jur skoz 16 let. Blaž je postal potem župnik na Ponikvi, Jur pa v sosednji Zibiki. Na stara leta pa sta se vrnila k svojemu bratu Janezu in tukaj umrla, prvi 1732 in drugi 1734 leta. Tri leta pozneje jima je sledil Janez, ko je bil že preskrbel za Sv. Roka in za župnijsko cerkev šest novih zvonov ter tudi dosegel posvečenje župnijske cerkve 1721. in romarske cerkve sv. Roka 1729. leta po Pičanskem škofu Juriju Francu Ks. Maroti, kakor nam pričata kameniti plošči pod prižnico Marijine cerkve in na desni strani malega oltarja pri Sv. Roku. Zaslužni tukajšnji župnik Janez priporoča sebe, svoja brata in verne duše v vica-h dohajajočim vernikom, da se jih spominjajo v molitvi in sv. daritvi. Domačini in tujci, vzemite si to milo prošnjo k srcu in se mnogokrat radi spominjajte svojih ljubih rajnih in še posebno molite za nje, ko stopate na cerkvenem prostoru po njihovih grobovih in se nahajate v lepo prenovljeni in okusno preslikani cerkvi, kjer so tudi oni toliko radi klečali in prosili za vas.

Dramlje. V nedeljo, dne 29. julija, se bo v Dramljah ob 10. uri predpoldne slovesno vstopil novi veliki bronasti zvon iz Maribora od zvonolivarne »Zvonoglas«. Vabimo tudi k blagodarnemu darovanju!

Vojnik. Ozračje, kakoršnega dela svobodomiselnih tisk »Jutrom« na čelu, postaja tudi pri nas neznosno. Posebnost, s katero se ta tisk odlikuje, je zlasti v tem, da stalne čitatelje njega tako izbega, da na umazano preteklost lastne stranke popolnoma pozabijo in jih stori čisto nesposobne za trezno sodbo. Ni še dolgo tega, odkar so naši »Jutrovci« splošno govorili, da Radič ni za po-

jočim gospodom, češ, kam pa sedaj v tako pozni uri. Pri tem pa je prezrl, da je smuknila mimo njega črna postava, ki ni bil nikdo drugi kakor grajski oskrbnik Trenak.

Previdno je le-ta sledil Frideriku Herberstein noter do cerkvice sv. Jakoba, kjer se je previdno skril in opazoval vse, kar se je zgodilo v cerkvi.

Tako tedaj, je ježno siknil Trenak, ko je videl odhajati Herbersteina s svojo nevesto, vzel si svojo golobičico, a čakaj, ne boš se veselil njene posesti dolgo, meni je bila namenjena, a ošabna, kakor je bila, me je zavrgla, sedaj pa ti gorje, še boš krotko jagnje, zadoščenje moram imeti za to, kar si mi storila.

In izginil je v temnem gozdu in se podal proti gradu, kjer je prišel skozi pristranski, tajni vhod, do katerega je imel vedno ključ v grad, ne da bi ga kdo opazil.

Mladi graščak Herberstein je spremljal nevesto in očeta na njun dom. Nameraval je odriniti že prihodnje jutro, a oče in nevesta sta ga preprosila, da je ostal celi dan; saj ni mogel odreči svoji ženi njene prve želje. In kdo ve, kdaj se vidita zopet, saj daljna je njegova pot in nevarna.

In sedela sta zopet sama v večernem hladu pod košato lipo. Držala sta se za roke ter pogo-

varjala in nista zapazila, da so že davno priplavale svetle zvezdice na nebo, med njimi pa se je pomikala luna in obsevala srečno dvojico. Bil je trenutek, ko sta se udala sreči in upu, da ostane vedno tako. A človeško življenje je vedno slovo in ločitev, kar vzljubimo, moramo zopet zapustiti, dalje nas tira usoda in odreči se moramo najljubšemu.

Tudi za novoporočenca je prišla ta ura, prva polna grenkobe. Svetlo solnce je že priplavalo izza vrhov in pregnalo temne sence, po dolini so se vlačile leno zadnje jutranje megle, tam v logu je prepeval kos ob žuborečem potočku svojo veselo-otožno pesem in vsi drobni krilatci so se pridružili s svojimi nežnimi glasovi.

Tam pri gradiču pa sta stala mladi Herberstein in njegova Agata. Jemala sta slovo. Z drhtečimi rokami je izročila svojemu soprogu tanko, zlato verižico, na kateri je visela z zlatim okvirom obrobljena Agatina slika. Krčevito se je oklenila Herbersteina, sklonila svojo glavo na njegove prsi ter zahtela:

»Friderik, bodi ti to drag spomin, da te zvesto in iskreno ljubim do smrti; in če me več ne bo, vedi, da sem pri tebi in čuvam nad teboj do zadnje tvoje ure. Bog te obvari, moj dobri Friderik.«

Konserviranje sadja

ni umetnost, če znaš! Zato si kupi to knjigo v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Knjiga stane Din 15.-

litiko. Če danes čujete iste ljudi govoriti o njem, boste zvedeli, da je Radič najmodrejši in najboljši človek v naši državi. Vsak pameten človek se sramuje takšne nedoslednosti. »Jutrovce« pa je njihov tisk tako pomešnil in ubil v njih tako vsa plemenita čustva, da bi sploh najraje videli, da bi vsi klerikalci z duhovščino v ospredju, poginili čez noč v najhujših mukah. Koliko »Jutrovcev« si lahko slišal v zadnjem času po onih nesrečnih dogodkih v Beogradu izraziti željo, da bi še dr. Korošica ustrelili! Torej najboljšemu sinu slovenske matere želijo njegovi bratje po narodnosti smrt le samo radi tega, ker kot veren katoličan, kot človek velike ljubezni do svojega naroda ne more pasti pred »Jutrovci« na kolena, ampak vedno le reče: »Poberi se, satan!« Na velikem ljudskem taboru v Zalcu so se dale gotove smernice, kako ravnati z ljudmi, kateri imajo naročeno liberalno časopisje, zlasti s trgovci, gostilničarji ter obrtniki, da se jih namreč pusti popolnoma pri miru in se jih ne obiskuje. To zlasti je zanje dobra pot, da zmaga poštna želja do življenjskega blagostanja nad vsestransko škodljivim uprav satanskim vplivom »Jutra« in sorodnega časopisja. Ti zagrizeni stalni čitatelji tega časopisja so pravzaprav usmiljenja vredni ljudje, ker se namreč iz svoje moči ne morejo otresti tega strašnega demona, kateri vedno in vedno vleče njihove misli k sebi, zato se jim mora na takšen način pomagati. Ko pa se bodo enkrat otresli tega čudnega vpliva, potem nam bodo hvaležni, ker bodo spoznali, kako lepo je, če je človek prost in lahko trezno brez strasti misli. V smislu resolucije žalskega tabora pa bodi odslej vse naše delo!

Jurklošter. Trije zvesti služabniki so obhajali pri nas skromno slavnost: 1. Pismo- noša Martin Kozmus prenaša že 30 let peš- pošto iz Laškega v Jurklošter čez Št. Lenart. Pot je dolga 14 km, ki jo prehodi vsaki dan razen nedelj in praznikov. Pa ima še od svojega doma do pošte dobre pol ure. Je pa vsaki dan že ob sedmih zjutraj v Laškem. V 30 letih bi bil prehodil pot od zemlje do lune, ki je menda dolga 384.000 km. Zanimivo je pač to, da v vseh 30 letih na tem zelo samotnem potu ni bil nikdar napaden in da se ves ta čas ni izgubilo nobeno važno pismo. Zvest in pošten pismo- noša je bil. Naj še nadaljuje svojo službo, dokler bo mogel! 2. Graščinski kočijaž in hišnik Jurek Ulaga že 40 let služi štirim graščakom, ki so mu vsi dali spričevalo posebne službene zvestobe. Ob enem obhaja letos 70letnico svojega rojstva. Mož je zelo

dóvtipen in šaljiv. 3. Tudi farovška penzi- jonirana kuharica Franca Sušnik obhaja letos 25letnico, odkar služi pri sedanjemu g. župniku. Odlikujejo jo vse dobre lastnosti, zlasti delavnost, zvestoba, pobožnost in potrpežljivost. Hodi ob palici, pa vedno še dela.

Dramlje. Smrt, kaj si nam zopet storila! Nismo se še potolažili nad izgubo Martina Voduseka, dne 16. t. m. smo položili v grob Mihaela Vengušta, p. d. Topolskega, blagega moža, starega 65 let, kateri je s svojo sestro Mico na svojem posestvu modro go- spodaril. Udeležba na pogrebu je priča, ka- ko je bil rajni obče spoštovan. Bil je vrl pristaš naše stranke. Preblagi nam Miha, za dobroto, katere si nam delil z odprtimi rokami, naj ti bo Bog obilen plačnik! Za- lujoči sestri pa bodi mili tolažnik!

Bočna. Č. g. Jakob Kitak, župnik v Bočni, je slavil dne 16. t. m. dvojni jubilej: 70let- nico rojstva in 40letni jubilej mašništva. Na predvečer tega dne so mu župljani pri- redili prelepo podoknico. Nastopili so: mla- dina, gasilno društvo, pevski zbor in šte- vilni drugi častilci blagega slavljenca. Pev- ski zbor je zapel tri slavju primerne pes- mi, nato je kot prva pozdravila jubilara učenka M. Žehelj, ki je v lepo zbranih be- sedah pozdravila slavljenca, pristrčno časti- tala in mu poklonila v spomin lep šopek. Cerkveni ključar Firšt je s častitkami vred podaril blagemu gospodu dar župljanov, ki so mu ga namenili v ta namen. Ko so še častitali Jože Čeplak in drugi, se je č. g. župnik vidno ginjen zahvalil za vdanostne častitke in darove ter izrazil srčno željo, da bi župljani in on nadaljevali skupno pot v Bogu k Bogu!

Sv. Lenart nad Laškim. Lansko leto in le- tos se je naša cerkev od zunaj in znotraj precej olepšala. Pobelili smo jo od zunaj, znotraj pa skoro vso prenovili. Položili smo v cerkvi nov tlak, preskrbeli k vsem oltar- jem nove svečnike, prenovili vse altarje, prižnico in krstni kamen. Prenovitev altar-jev, prižnice in krstnega kamna je izvršil g. Anton Pavlič ml., slikar, kipar in pozla- tar iz Buč pri Kozjem, in sicer v splošno zadovoljnost vseh župljanov. Da bi posta- vili tem delom nekako krono, smo sklenili letos prav posebno slovesno obhajati nede- ljo po godu sv. Cirila in Metoda, ki se tu- kaj že 25 let obhaja kot lepa nedelja. Letos je povzdignil celo slovesnost s svojo nav- zočnostjo mil. g. kanonik Franc Časl, ki je bil tukaj svoj čas 14 let dušni pastir. Med pokanjem topičev in sviranjem godbe je

vodil v spremstvu treh duhovnikov veli- častno procesijo s presv. Rešnjim Telesom, katere se je udeležila ogromna množica pre- bivalcev od blizu in daleč. Nato je imel sla- vnostno pridigo in slovesno sv. mašo. Po- poldne je imel nauk za dekliško Marijino družbo in sprejel v Marijino družbo lepo število novih članic. Lepa hvala mil. g. ka- noniku za njegov trud, Bog plačaj tudi vsem dobrotnikom, ki so prispevali s svo- jimi darovi za prenovitev naše župnijske cerkve!

E. V.

Vrlemu možu v spomin.

Umrli je mož,
Kje tak je še med nami?
Umrli je poštenjak,
Podrl se domu steber je krepak.

Te besede našega slavnega pesnika pač veljajo v polni meri o možu, katerega smo pokopali dne 27. junija t. l. v obmejni vasi Št. Ilj v Slov. gor. Cesar smo se že dolgo bali, se je zgodilo. Bela smrt je pograbila iz naše srede v nedeljo, dne 24. junija zve- čer ob pol desetih našega Franca Freiham. Več let ga je že mučila silno mučna bole- zen — srčna vodenika — ki mu je v zad- njih tednih povzročila neznosne bole- čine.

Rajni Freiham je bil v Sloveniji obče znana oseba. Kdor je bil kdaj v Št. Ilju, ga je hitro spoznal. On je bil stara šentilj- ska korenina. Bil je rojen dne 9. novembra 1860 v Št. Ilju št. 54, v hiši, ki stoji ob Ja- reninski cesti na desni strani proti Zmrz- leku, nad staro Dražvo hišo. Posestvo Frei- hamovih staršev je zdaj v tujih rokah. V tej hiši je preživel svoja mlada leta. V se- demdesetih letih so bila naša posestva po- vsod silno zadolžena vsled slabih letin in takratnih vednih denarnih kriz. Rajni je moral svojo domačijo prodati in je prišel na posestvo svojih tet Pitner, ki leži ravno nad šentiljskim predorom. Po smrti obeh je podedoval posestvo. Oženil se je dne 12. septembra 1900 z Barbaro roj. Mulec, ki je zdaj uboga, zapuščena vdova brez otrok. Živela sta skupaj skoro 28 let v presrečnem zakonu. Freiham je bil mož v pravem po- menu besede. Beseda mož pomeni neomah- ljivost, stanovitnost, neustrašenost. Frei- ham je bil hrast, ki ga veter ne maha, je bil skala, v katero se zastonj zaganjajo va- lovi. Bil je mož poštenjak, mož značaj, ka- koršnih jih imamo le malo. Freiham je bil z eno besedo kremenit narodno-krščanski

Še en objem, še en mil pogled in Herberstein je zginil po poti proti Hrastovcu. Še enkrat se je ozrl in zamahnil z roko Agati v pozdrav, ki je stala na robu griča, bridko ihtoč. Še en pozdrav — in nista se videla več.

Tako je ostala Agata sama na Štraleku. Bili so nepozabni dnevi do časa, ko je bil še Herber- stein v njeni bližini, uživala je srečo, o kateri je toliko sanjala — a sreča je nestanovitna in to je morala občutiti tudi Agata v polni meri. —

Ivan Friderik Herberstein je prišel z razdvo- jenim srcem v Hrastovec. Bled in ves zamišljen je stopil na vse zgodaj k svoji materi, da se po- slovi. Graščakinja Margareta ga je sprejela navi- dezno hladno, a tudi njej je trgala žalost srce, ko je videla, da jo zapusti njen sin, ki je bil njen ponos in se poda v daljnje kraje, odkoder se vrne še le po dolgem času, mogoče pa tudi nikdar več. Pri tej misli je postala otožna, saj je ljubila svo- jega sina in hotela je le njegovo srečo.

Nemo se je priklonil Herberstein svoji ma- teri, kateri je spoštljivo poljubil roko. Bil je v polni vojaški opremljen in kaj krasno se mu je to podalo. Z nekim tajnim ponosom je gledala gra- ščakinja svojega sina, in bilo ji je za trenutek, da bi se ga oklenila ter mu povedala, kako ga ljubi.

A bilo je to le za trenutek. Spomnila se je, kako sramoto ji je napravil sin, ko je odklonil zaroko z Zofijo iz Vurberga, vsled česar je na- stalo nesoglasje med obema graščinama tako, da Štubenbergovi ne pridejo več v Hrastovec in so dali tudi čutiti, da jim je vsak obisk od strani Herbersteinov neljub.

»Poslavljam se, spoštovana mati,« povzame besedo mladi baron, »kakor vam je znano, moram na vojsko proti Turkom.«

»Zvedela sem o tem in ni mi vseeno, da mo- raš oditi,« pravi graščakinja navidezno mirna.

»Upam, da se kmalu vrnem, ta čas se bo že nekako opravilo, saj so zanesljivi ljudje doma in grajskega oskrbnika se tudi ne sme prezreti.«

Graščakinja Margareta je nekoliko preble- dela, ker je čutila, kakor bi to merilo na to, da ona bolj upošteva njegove nasvete kakor sinove.

»Mihael Trenak je pošten mož, ki ima veliko skušnjo,« povdarja graščakinja, »njemu je tudi popolnoma zaupati.«

»O tem se da še govoriti,« reče Herberstein z nekim prezirljivim nasmehljajem.

»Nikar ne žali moža, ki je že toliko storil za nas in ki želi tudi tvojo srečo.«

Sadie v gospodinjstvu!

Sadie najbolj zdrava hrana! Gospodinje in dekleta, ku- pite v Tiskarni sv. Cirila. Knjiga stane 24 — Din.

značaj. Bil je vrl Slovenec in dober kristjan, pošten, pravi pristni Slovenec.

Dve zvezdi vodnici sta ga vodili v življenju: ljubezen do naroda in živa vera.

Rajni je bil v najhujših časih, ko je bilo pravo mučeništvo tu na meji pokazati svojo narodno zavest, vedno vrl Slovenec, ki je ljubil svoj jezik, svoj rod in slovensko zemljo. Ni se ustrašil nobenega zaničevanja in preganjanja. Ljudje so že pozabili, koliko smo morali ob meji trpeti radi narodnosti. Bili smo kakor garjeve ovce. Freiam je stal vedno v naših narodnih vrstah kot prvo bojovnik. Povsod, kjer je šlo za kako narodno akcijo, za kako narodno prireditve ali za kako narodno ustanovo, je bil zraven. Udeleževal se je vseh narodnih bojov, spodbujal, navduševal in agitiral. Smo že imeli tu na meji narodno čuteče Slovence, pa tako res narodno zavednih, kot je bil Franc Freiam, jih je bilo malo.

Leta 1892 v spomladi je ustanovil rajni z zdajšnjim g. župnikom in duh. svetnikom Štraklhom iz St. Petra pri Mariboru v St. Ilju kmečko bralno društvo, ki je bilo dolgo časa tu ognjišče narodnega življenja. Pri tej priliki je dal knjižnici bralnega društva 200 knjig in bil njen ustanovitelj. Med drugimi knjigami je dal društvu celega Jurčiča v prvi lepo vezani izdaji. Odbornik tega društva je bil skoraj vsa leta, večinoma blagajničar. Še zadnja leta je deloval v tem društvu z mladeniško navdušenostjo. Bilo je ginljivo poslušati, kako je rajni starček po nedeljah popoldne kramljil v bralni sobi z mladimi fanti in dekleti. Vso svojo bogato knjižnico je daroval svojemu detetu, bralnemu društvu. Če smo imeli kako prireditev, kako večjo veselico, večinoma je Freiam nastopil kot govornik. Bil je častitljiva oseba. Ponašali smo se z njim. V zahvalo ga je bralno društvo imenovalo pred dvema letoma častnim članom in mu darovalo podobo Rafaelove Sixtinske madone, s katero je imel veliko veselje in je tudi ta podoba visela nad njegovim mrtvaškim odrom.

Z velikim veseljem se je udeležil 1. 1899 ustanovnega shoda Hranilnice in posojilnice v St. Ilju v Slov. gor., ki je toliko storila za okrepitev narodnega življa na meji. Bil je mnogo let v nadzorstvu te zadrage, zadnja leta pa član načelstva in kot tak tudi uradoval.

Ko se je začela akcija za zidavo »Slovenskega doma«, je bil tudi zraven ter pomagal z nasveti in dejanji. Zato pa je tudi »Slovenski dom«, ki mu je bil za cerkvijo

in domačo hišo najljubši in v katerem je tako rad prebival, vzel njegovo mrtvo truplo pod streho in je tudi tam počival na mrtvaškem odru. »Slovenski dom« mu je bil mrtvaški dom.

Ko se je ustanovilo v Jarenini katoliško slovensko politično in gospodarsko društvo za Jarenino in okolico, katero je ustanovil za vse dobro navdušeni duhovni svetnik g. Gomilšek, je rajni sodeloval in bil nekaj let tudi odbornik.

Ko se je v St. Ilju ustanovila podružnica »Slovenske Straže«, je stopil takoj v odbor in bil ves čas blagajničar. Ni čuda, da je Freiam užival povsod ugled in spoštovanje. Zato so ga volili v občinski odbor in je bil tudi več let odbornik šentiljske občine. Po preobratu je bil nekaj let gerent. Ko so nastale redne razmere in je bil izvoljen prvi slovenski občinski odbor na podlagi rednih volitev, smo ga soglasno volili za župana, a radi boleznj in starosti te časti ni sprejel. Pač pa mu je občina izkazala najvišjo čast. Odlikovala ga je s častnim članstvom pred dvema letoma.

Ni čuda. Rajni je bil jako izobražen mož. Bral je silno veliko. Zanimal se je posebno za slovensko literaturo. Imel je skoraj vse knjige, ki jih je izdal tekom let slovenski književni trg. Imel je najstarejše slovenske knjige. V podstrešju njegove hiše je še sedaj za več vozov knjig. Še zadnje knjige, ki jih je priobčila slovenska literatura, je bral na smrtni postelji. Živel je z narodom in sočustvoval z njim.

Bil pa je Freiam tudi veren mož. Bil je v zasebnem življenju strogo verskega prepričanja. Ni se ga nikdar sramoval. Svoje krščanske dolžnosti je natančno spolnjeval. Kar ga je pobožna slovenska mati naučila, od tega se ni dal nikdar odriniti. Ko je spoznal, da gre h koncu, je takoj zaprosil duhovnika. In prvo nedeljo meseca maja t. l. ki je posvečen Majniški kraljici, je s 150 moškimi, ki so prešli v cerkvi sv. ohajilo, on doma na bolniški postelji prejel sv. popotnico. Zaželel je tako. In kakor bi vedel tik pred smrtjo — bil je še dobre volje in se šalil s svojimi prijatelji — tik pred smrtjo je zopet poklical duhovnika. Prejel je par minut pred smrtjo zopet Jezusa in je dobesedno z Jezusom umrl. In umrl je v rokah duhovnika, svojega domačega g. kaplana. Bil je vedno prijatelj duhovnikov in se z njimi skupno boril roko ob roki za svete ideale slovenskega ljudstva. O duhovnikih ni pustil rajni nikdar kaj slabega ali sramotnega reči.

Pa tudi v javnem življenju je neustrašeno kazal svoje krščansko prepričanje. On je bil vedno odločen pristaš naše stranke, ki hoče udeleževati krščanska načela tudi v javnosti, ki hoče, da bi se tudi javnost vladala po krščanskih načelih pravice in resnice. Temu prepričanju je ostal zvest do groba. Ni nič omahoval, ni nič kolebal. Je bral res tuintam nasprotno liste, a je njih grdo in lažljivo pisavo ostro obsojal. Če je tudi včasih poslušal oba zvona, pa je le ostal vedno krščanskega prepričanja tudi v politiki.

Ker je bil skoz in skoz cerkven mož, so mu tudi poverili farmani častno službo cerkvenega ključarja, katero službo je opravljaj 13 let.

Rajni lahko z ozirom na svoje delovanje reče z Vodnikom:

Ne sina ne hčere po meni ne bo,
Dovolj mi slave dela pojo.

Franc Freiam je bil eden izmed Gedeonovih junakov, ki so se neustrašeno bojevali in niso pripogibali svojih kolen, ampak soje vodo pili. Gedeon je peljal veliko armado vojakov v vojsko proti Madjanom. (Sodn. VII, 2, nasledn.) Preveč jih je, mu je Bog rekel. Reči jim: »Kateri se boji in omahuje, naj gre domu!« In ko je Gedeon to rekel, se je 22.000 vrnilo domu. Ostalo jih je 10.000. In Bog mu je rekel: »Se jih je preveč. Pelji jih dol k vodi in preberi jih! Kateri bodo vodo pili s pripognjenimi koleno, naj gredo domu. Kateri pa bodo stoje iz roke, iz perišča pili, ti so junaki, z njimi pojdi v vojsko!« In ostalo jih je samo 300, ki niso pripognili svojih kolen. In Freiam je bil tak Gedeonov junak, ki ni pripognil svoje hrbtenice. Bil je neupogljiv. Rajni še živi kljub temu, da je umrl, v spominu svojih prijateljev, osobito soborcev, dalje. Ne bomo ga pozabili! Ob njegovi sveži gomili prisegamo: Hočemo po isti poti naprej, po kateri je on hodil, hočemo v istem duhu nadaljevati narodno obrambno delo, v katerem je on deloval, hočemo hoditi za tistima dvema zvezdama vodnicama, ki sta ljubezen do naroda in ljubezen do katoliške vere! Držati se hočemo Slomskovega gesla, ki se ga je tudi rajni držal in ki ga je tolikokrat naglašal:

Prava vera vam bodi luč,
materni jezik pa ključ do zveličanske narodne omike!

Bog daj vrlemu možu večni mir in pokoj,
večna luč mu naj sveti!

»Mojo srečo, o vem, kaj je on vse nameraval, spoznal sem ga dobro.«

Graččakinja se je čutila prizadeto, ker je sin uganil, kdo je nasvetoval zaroko njenega sina z Zofijo Stubenberg. Zato se razvname in rezko odgovori:

»O gotovo, gospod Trenak je imel najboljši namen, da se poročiš s plemenitašino, ki je enakovredna z našim plemstvom ter prepreči nesmiselno zvezo z ono nepomembno žensko.«

In jezno so se zablistale njene oči in videti je bilo, da se ji je tresel glas od razburjenja.

»Mati,« vzklikne sin, »ne žalite Agate, ona je dobra, ona je blaga, saj ona je moja...«

Hotel je reči — žena — a v trenutku se je spomnil, da bi napravil svoji Agati velike neprilike, ko bi že sedaj izdal to tajnost, ker je vedel, da bi jo graščakinja neusmiljeno preganjala.

»Ali se še nisi spametoval, nesrečni sin,« se razljuti graščakinja, »ali nimaš čuta plemenitosti v sebi, da se ponižaš do tega dekleta, ki te lovi v svoje mreže; ne bi se jezila, ako bi jo imel kakor igračo, katero bi vrgel od sebe, kadar bi se je naveličal, da pa še sedaj misliš na to nečimurno žensko, me silno žalosti.«

»Mati, ne otežkujte mi slovesa, ne morem si

pomagati, da ne poznam druge kakor Agate, da pa mi branite mojo srečo, me boli najbolj.«

»Nespametnež si, da se ukvarjaš s to mislijo, upam, da se v vojski spametuješ in me poslušaš, ko se vrneš in izpolniš mojo željo.«

»Ne odneham, mati, prosim vas iskreno, bodejte usmiljeni z menoj.«

»Ne privolim nikdar, da se poročiš s to navadno žensko,« reče odločno graščakinja in se vzpne iz stola ter stopi pred svojega sina in ga motri s pogledom, ki je kazal vso gnev in sovraštvo do Agate.

»Mati, potem mi vaša volja ni več merodajna, potem ravnaj po svojem.«

»Tako si proklet in ne poznam te kot svojega sina in vedi, one ženske ne boš imel nikdar, zato ti jamčim jaz graščakinja Margareta Herberstein, rojena grofinja Valmarana.«

»Vi hočete mojo nesrečo, me pahnete od sebe, a mati, vse ima svoje meje in srečni tudi vi ne boste,« reče mladi Herberstein z zvenečim glasom in povzdignjeno roko; »Bog mi je priča, da vas spoštujem — a vi me črtite zaradi Agate — a vedite, da pride še čas, ko boste obžalovali svoje dejanje, a prepozno bo.«

Dalje bo sledilo.

za veselice in prireditve naročite
v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Plakate